

**JAARVERSLAG
2010
UNIE NEDERLANDSE KATHOLIEKE
VROUWENBEWEGING**

JAARVERSLAG 2010

UNIE NEDERLANDSE KATHOLIEKE VROUWENBEWEGING

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
Voorwoord.....	3
1. Doelstelling en bestuur	4
1.1 Doelstelling.....	4
1.2 Algemeen Bestuur	4
1.3 Samenstelling Bestuur	4
1.4 Commissies	4
1.5 Vertegenwoordiging	5
1.6 Archief	5
2. Activiteiten.....	5
2.1 Besproken onderwerpen	5
2.2 Reacties	6
2.3 Informatieverstrekking	6
2.4 Studiedag, jaarvergadering en regionale middagen	6
2.5 Contacten en representatie.....	6
2.6 Toekomst	7
3. Financiën.....	7
4. Commissies.....	8
4.1 Commissie Maatschappelijke Relaties	8
4.2 Commissie Overleg Bisschoppen	8
4.3 Internationale Commissie	9
4.4 Commissie van Advies Leerstoel Religie & Gender	11
4.5 Commissie Financiën Leerstoel-2.....	13
4.6 De kascontrolecommissie.....	13
5. Vertegenwoordiging	13
5.1 Andante – Europese Alliantie van katholieke vrouwenorganisaties.....	13
5.2 Commissie Justitia et Pax Nederland	15
5.3 Nederlandse Vrouwenraad	16
5.4 Verband Katholieke Maatschappelijke Organisaties.....	16
6. Aangesloten organisaties	17
6.1 Het Katholiek Vrouwen Dispuut.....	17
6.2 De Konferentie Nederlandse Religieuzen.....	18
6.3 Graalbeweging Nederland.....	18
6.4 ZijActief Katholiek Vrouwennetwerk - Nederland	18
6.5 ZijActief Katholiek Vrouwennetwerk - Limburg	18
6.6 Katholiek Vrouwengilde Limburg	19
6.7 Katholiek Vrouwengilde Amersfoort.....	19
6.8 Katholiek Vrouwengilde Bussum-Naarden	19
6.9 Katholiek Vrouwengilde Houten.....	20
6.10 Katholiek Vrouwengilde Vianen	20
7. Namen, afkortingen en websites	21

Secretariaat: Pr Christinastraat 50
6101 HG Echt
Tel: (0475) 488 790
E-mail: info@unienkv.nl
Website: www.unienkv.nl

Voorwoord

2010 was een jaar waarin veel activiteiten uitgevoerd zijn. De jaarvergadering in april begon anders dan gewoonlijk: eerst de studiedag en in de loop van de middag de jaarvergadering. Zowel de studiedag met het onderwerp ‘communicatie met de media’ als de jaarstukken waren prima voorbereid. Voor het eerst in de geschiedenis van de Unie NKV kreeg deze studiedag een vervolg in twee regiomiddagen, in Utrecht en Roermond, om zo iedereen de gelegenheid te geven daaraan deel te nemen. Wij hebben ons als Unie ook op vele andere plaatsen laten zien zoals bij de vergaderingen van de Nederlandse Vrouwenraad, het afscheid van KVG Zuid Holland, de Oecumenische Vrouwensynode, het jubileum van ZijActief Limburg en het VKMO.

Internationaal waren wij goed vertegenwoordigd bij Andante, de Europese Alliantie van katholieke vrouwenorganisaties, en bij de Wereldunie van Katholieke Vrouwenorganisaties (WUCWO). Op de Andanteconferentie in Straatsburg stond het thema democratie centraal. Vanwege haar honderdjarig bestaan hield de WUCWO haar wereldconferentie in Jeruzalem waar gesproken werd over: Gij zult mijn getuige zijn.

De Leerstoel Religie en Gender is nog steeds een zeer belangrijk onderdeel van onze Unie NKV. Nu in 2011 de door de Unie NKV gefinancierde termijn ten einde loopt, hebben we geschreven naar de Radboud Universiteit in Nijmegen met het verzoek de Leerstoel in haar huidige vorm te laten voortbestaan. Het ziet er echter nu naar uit dat prof.dr. Maaïke de Haardt een dag in zal moeten leveren hetgeen bijzonder jammer is.

Mgr. De Korte, de bisschop-referent Vrouw-en-Kerk, heeft als een van de weinigen van de RKK verstandige, gevoelige en berouwvolle woorden gesproken over de misstanden in de Kerk met betrekking tot seksueel misbruik. De Kerk kan niet diep genoeg buigen voor al het leed dat kinderen en jongeren is aangedaan. Vanuit deze achtergrond is het onbegrijpelijk en triest dat het fenomeen ‘vrouwelijke priesters’ door het Vaticaan in één document is genoemd met de zonde van seksueel vergrijp. Uiteraard hebben wij namens u allen daar protest tegen aangetekend. Zo ook hebben wij Kathleen Ferrier per brief ondersteund in haar vastberaden standpunt inzake het samenwerken van CDA en PVV.

We zijn verheugd met het besluit van KVG Bussum-Naarden lid te worden van de Unie NKV. We hopen en verwachten dat deze nieuwe band aan beide kanten zal bevallen.

Het was een druk jaar voor allemaal. Ik bedank mijn medebestuurders- en alle commissieleden voor hun enthousiaste inbreng want samen hebben we er weer een goed jaar van gemaakt. We prijzen ons gelukkig dat we voor onze vergaderingen nog steeds te gast mogen zijn bij Mariënborg.

Evelien Blom,
voorzitter

1. Doelstelling en bestuur

De Unie Nederlandse Katholieke Vrouwenbeweging, opgericht in 1958, wil een ondersteunende en bindende factor zijn voor diverse (katholieke vrouwen-)organisaties die zich bij de Unie aansluiten. In 2010 waren dankzij de komst van KVG Bussum-Naarden tien organisaties aangesloten: het Katholiek Vrouwen Dispuut (KVD), de Konferentie Nederlandse Religieuzen (KNR), Graalbeweging Nederland, ZijActief Nederland, ZijActief Limburg, KVG Limburg, KVG Amersfoort, KVG Bussum-Naarden, KVG Houten en KVG Vianen.

1.1 Doelstelling

De Unie NKV heeft als samenwerkingsverband van katholieke vrouwenorganisaties een aantal gebieden waarop zij zich wil profileren. Voor katholieke vrouwenorganisaties die zich aansluiten, wil de Unie NKV een ondersteunende en bindende factor zijn. Binnen de katholieke kerk pleit de Unie NKV voor een duidelijke en gelijkwaardige positie voor vrouwen met de waardering en erkenning die daarbij horen. Op het maatschappelijke middenveld wil de Unie NKV een duidelijke positie innemen en vanuit een christelijke overtuiging met woord en daad een bijdrage leveren aan het maatschappelijk welzijn. In het politieke debat wil de Unie NKV vanuit haar verantwoordelijkheid haar stem laten horen. Internationaal wil de Unie NKV samenwerken met zusterorganisaties en gezamenlijk een krachtig geluid laten horen over onderwerpen die zowel binnen als buiten de kerk spelen.

1.2 Algemeen Bestuur

Het Algemeen Bestuur van de Unie NKV bestaat uit een voorzitter, secretaris, penningmeester – samen het Dagelijks Bestuur – en vanuit iedere aangesloten organisatie één stemhebbend lid. De organisaties zijn bevoegd vaste plaatsvervangers aan te wijzen die de vergaderingen van het Algemeen Bestuur bijwonen. De aangesloten organisaties dragen zorg voor de invulling van de functies van voorzitter, secretaris en penningmeester.

De voorzitters van de vaste commissies zijn sinds 2009 ook lid van het Algemeen Bestuur. Met behulp van een rooster van aftreden wordt ervoor gewaakt dat functionarissen niet gelijktijdig aftreden.

1.3 Samenstelling Bestuur

Voorzitter	E. Blom, ZijActief Nederland
Secretaris	J. Seldenrath
Penningmeester	A. Huijbregts, KVG Amersfoort
Lid	L. Boere-Nederend, ZijActief Utrecht
Lid	G. Bisschops / W. Hoeben vanaf 16 augustus 2010, ZijActief Limburg
Lid	J. Volf, KNR
Lid	L. van Berlo / N. Ketels, KVG Limburg
Lid	M.-Th. Pijls-Nyst, voorzitter COB
Lid	A.M. Huysmans-Pyckevet, waarnemend voorzitter CMR
Lid	M.-L. van Wijk-van de Ven, voorzitter IC

E. Op 't Hoog (bureau KNR) heeft tot juni 2010 administratieve ondersteuning verleend aan de secretaris.

In juni 2010 eindigde volgens afspraak de ondersteuning van de KNR met betrekking tot het secretariaat. Gelet op de moeite die het kost om nieuwe bestuursleden te vinden, op de hoeveelheid werk en de continuïteit heeft de Unie NKV besloten om de secretaris een vergoeding te geven op dezelfde voorwaarden als de KNR.

1.4 Commissies

Het bestuur wordt in zijn werkzaamheden geadviseerd en bijgestaan door permanente en ad-hoccommissies. De permanente commissies zijn:

- de Commissie Maatschappelijke Relaties (CMR)
- de Commissie Overleg Bisschoppen (COB)
- de Internationale Commissie (IC)

- de Kascontrolecommissie.

In het verslagjaar waren als ad-hoccommissie actief:

- de Commissie Financiën Leerstoel-2 (CFL-2) als voortzetting van de Commissie Financiën Leerstoel.
- de Commissie van Advies Leerstoel Religie en Gender (CvA). Deze commissie is geen Uniecommissie in de strikte zin van het woord. Van de zes personen die in deze commissie zitting hebben, wijst de Unie er drie aan.

1.5 Vertegenwoordiging

De Unie NKV is aangesloten bij het Verband van Katholieke Maatschappelijke Organisaties (VKMO) en heeft een kwaliteitszetel in de Commissie Justitia et Pax. Ook is de Unie NKV sinds 2009 lid van de Nederlandse Vrouwenraad (NVR).

Op Europees niveau is de Unie NKV aangesloten bij Andante, de Europese Alliantie van katholieke vrouwenorganisaties. Internationaal is de Unie geassocieerd lid van de World Union of Catholic Women's Organisations (WUCWO).

1.6 Archief

Vanaf 2002 wordt het oud-archief van de Unie NKV bewaard bij het Katholiek Documentatie Centrum (KDC) te Nijmegen. In het verslagjaar werd het archief verplaatst van het bureau van de KNR naar het adres van de secretaris. Een deel van de archiefstukken werd toegevoegd aan het oud-archief.

2. Activiteiten

Gelet op de doelstellingen van de Unie NKV betreft het vooral de volgende activiteiten:

- bespreken van onderwerpen uit kerk en maatschappij;
- schriftelijk of mondeling reageren namens de organisaties;
- uitwisselen en doorgeven van informatie;
- organiseren van studiedagen en de jaarvergadering;
- leggen en onderhouden van contacten met maatschappelijke en kerkelijke organisaties;
- gezamenlijk en representatief optreden.

2.1 Besproken onderwerpen

Het Algemeen Bestuur kwam in 2010 zes keer bijeen. Afgezien van statutaire onderwerpen zoals vaststelling van begroting en jaarstukken, en de iedere vergadering terugkerende punten 'informatie vanuit de organisaties' en 'informatie vanuit de vaste commissies', kwamen de volgende onderwerpen aan de orde:

- de Leerstoel Unie NKV;
- vrouwenstudies theologie;
- vrouwelijke deskundigen in de kerk;
- gesprek met de bisschoppenconferentie;
- lidmaatschapsvorm van de WUCWO;
- secretariaat;
- werving van nieuwe bestuursleden.

Tijdens vergaderingen van het AB is met prof.dr. Maaike de Haardt en de leden van CFL-2 en CvA gesproken over al het werk dat verricht wordt vanuit de Leerstoel en is kennisgemaakt met de (nieuwe) bestuursleden van de Stichting Uniefonds. Maria van Schaijk (COB) was op een AB-vergadering aanwezig ter voorbereiding op het gesprek van deze commissie met de bisschoppenconferentie.

Uitgebreid is gesproken over het lidmaatschap van de WUCWO. Aan het begin van de zomer werd duidelijk dat de leiding van deze organisatie onze wijziging van *full* naar *associate membership* heeft geaccepteerd. We zullen de ontwikkelingen van de WUCWO nauwlettend volgen en ons standpunt aanpassen aan de omstandigheden.

Er is dit jaar veel moeite gedaan om nieuwe bestuursleden te werven. De informatie over het werk van de commissies in de laatste Nieuwsbrief van 2009 is met een begeleidende vraag opgestuurd naar de aangesloten organisaties. Ook op de bijeenkomsten is aandacht gevraagd voor de vacatures. De taakomschrijving voor een nieuwe voorzitter is geplaatst in de Nieuwsbrief en op de website, en een aantal vrouwen is actief benaderd voor deze functie. Dit alles heeft helaas nog niet tot resultaten geleid.

2.2 Reacties

Een opmerkelijk KVD-lid wees ons op de afwezigheid van vrouwelijke sprekers bij het zesde pastoraal congres met het thema 'Wie inspireert de parochie?' Na een brief aan de organisator is inderdaad een vrouwelijke deskundige gevonden. Zo hebben we ook ons ongenoegen laten horen over de manier waarop het bisdom Utrecht een conflict met een vrijwilligster beëindigde, en een persbericht doen uitgaan over de nieuwe richtlijnen vanuit het Vaticaan ten opzichte van de wijding van vrouwen.

We hebben van harte onze instemming betuigd met het woordvoederschap van Mgr. De Korte rondom seksueel misbruik in de RKK.

Naar aanleiding van het CDA-congres op 2 oktober is samen met de Oecumenische Vrouwensynode en het IWFT-vrouwennetwerk theologie een brief gestuurd naar Kathleen Ferrier (dagvoorzitter tijdens onze presentatie op 12 september 2007) om haar te bemoedigen.

2.3 Informatieverstrekking

Informatieverstrekking en -uitwisseling vinden mondeling plaats tijdens de bestuursvergaderingen en schriftelijk door middel van jaarverslagen, periodieken van de aangesloten organisaties, Nieuwsbrief en website. De digitale Nieuwsbrief die de Unie NKV verzendt aan 160 adressen (waaronder tal van organisaties), is in 2010 drie keer verschenen. Op de website is de informatie van de Unie NKV goed bijgehouden evenals de activiteiten van aangesloten en verwante organisaties.

2.4 Studiedag, jaarvergadering en regionale middagen

De studiedag 'Katholiek en Mediageniek', gehouden op 7 april in een zaal van de Mariënborg te 's-Hertogenbosch, was een uitvloeisel van de mediatraining tijdens de *Summer School* van Andante in 2009. Monic Slingerland (redacteur bij het dagblad *Trouw*) verzorgde de inleiding. Workshops werden gegeven door Franneke Hoeks (theologe, over websites), Felicia Dekkers (theologe en neerlandica, over beeldvorming) en Jan Meulemeesters (journalist, over het schrijven van een persbericht).

Aansluitend had de jaarvergadering van 2010 plaats. Voorzitter Evelien Blom zei trots te zijn op de duidelijke aanwezigheid van de Unie NKV waardoor andere organisaties, zoals de Arme Kant van Nederland/EVA en Passage, ook naar onze dagen komen. Hoe de Unie NKV haar katholieke en kritische identiteit waarmaakt, liet Evelien Blom horen aan de hand van de brief aan Mgr. De Korte over zijn wijze van woordvoederschap.

Naar aanleiding van een voorstel van de IC over Andantes *Summer School* besloot het AB om regionale mediatrainingen te organiseren – als een manier om zowel het onderwerp als de koepel dichter bij de organisaties te brengen. Op 10 november vond zo de middag 'Katholiek en mediageniek' plaats in het Graalhuis te Utrecht. De inleiding werd verzorgd door Wilfred Kemp, presentator van het programma Kruispunt (KRO). Hij was ook verantwoordelijk voor een workshop 'Interview'. Felicia Dekkers was opnieuw bereid om een workshop over beeldvorming te verzorgen. Naar aanleiding van opmerkingen over de studiedag in 's-Hertogenbosch kon het dertigtal deelnemers ditmaal beide workshops volgen.

Voor de organisaties in het zuiden van Nederland is een middag georganiseerd in het COLAM (Centrum de Kapel) te Roermond op 15 februari 2011, met Monic Slingerland en Franneke Hoeks.

2.5 Contacten en representatie

In 2010 werden 465 ingekomen stukken en 148 uitgegane stukken geregistreerd.

De Unie NKV heeft haar goedkeuring gehecht aan de statutenwijziging van Andante, Justitia et Pax en het VKMO. In het begin van 2010 hadden voorzitter en secretaris een gesprek met de Stichting Present

in de persoon van mevrouw R. de Haan. Dit heeft geleid tot een bericht in de Nieuwsbrief, dat deze stichting onder de aandacht bracht.

De Unie NKV was vertegenwoordigd bij landelijke bijeenkomsten: het AllerHeiligenBeraad, bijeenkomsten van het Christelijk Sociaal Congres, Cordaid, E-Quality, Melania, Raad van Kerken (o.a. de Oecumenelezing), de opheffingsbijeenkomst 'Doel bereikt' van KVG Zuid-Holland, de opening van het nieuwe servicebureau van de KVO in Tilburg, bijeenkomsten van de Mariënborgvereniging, de synodedag van de Oecumenische Vrouwensynode en de viering van de 90e verjaardag van Catharina Halkes. Van de aangesloten organisaties zijn bezocht: de première van de documentaire van de Kleine Zusters van de Heilige Joseph, de jaarvergadering en de studiedag van het KVD, de algemene ledenvergadering van jubilerend ZijActief Limburg, van KVG Bussum-Naarden en de ledendag van ZijActief Nederland.

2.6 Toekomst

Omdat regionale activiteiten nieuw zijn voor de Unie NKV is aan het eind van beide bijeenkomsten een evaluatieformulier rondgedeeld. Mede op grond van de uitkomsten hiervan zal het AB bepalen of deze vorm voor herhaling vatbaar is.

In het voorjaar van 2011 zal een studiedag over democratie plaatsvinden met aansluitend de jaarvergadering. In oktober of november nodigen we de besturen van de aangesloten organisaties uit voor een besturenoverleg.

De SRTV heeft ons gevraagd om samenwerking bij de plannen voor haar 20-jarig bestaan, onder andere vanwege onze achterban. Aan die vraag hebben we gehoor gegeven omdat dit aansluit bij het Uitvoeringsplan Structuur uit 2009: 'De Unie NKV wil blijvende aandacht besteden aan de problematiek rond vrouwenhandel.'

Joanne Seldenrath,
secretaris

3. Financiën

Op de begroting voor 2010 was een behoorlijk bedrag gereserveerd voor internationale vertegenwoordiging. In het voorjaar van 2010 nam een viertal dames deel aan de Assemblee van Andante in Straatsburg. Doordat de vier deelnemers gezamenlijk hebben gereisd, konden de kosten binnen de begroting blijven.

Ook hebben drie personen de WUCWO-Assemblee in Jeruzalem bijgewoond. De reis en de deelname aan de conferentie leken een flinke kostenpost te vormen. De brief van de stichting Uniefonds dat de Unie NKV dit keer niet de gebruikelijke 10% van de totale kosten hoefde bij te dragen, maar voor het gehele bedrag een beroep op haar mocht doen, was daarom erg welkom. Daarom betuigen we langs deze weg nogmaals onze hartelijke dank.

De belastingdienst heeft de ANBI-status van de Unie NKV gecontroleerd en meegedeeld dat de Unie deze behoudt. Dat is vooral van belang voor de Financiële Commissie van de Leerstoel. Deze zal in 2011 haar activiteiten met betrekking tot de Leerstoel beëindigen.

Vanaf juni 2010 zijn de kosten van de secretaris voor rekening van de Unie NKV gekomen. We hebben van Joanne Seldenrath de verantwoording van haar bijgehouden uren ontvangen en geconcludeerd dat ze veel doet voor de tien uur per maand waarvoor ze een vergoeding ontvangt.

We willen de uitgaven zorgvuldig in het oog houden. Vergaderkosten worden ook steeds hoger. Daarom zijn we van mening dat als we iets organiseren, de consumpties tegen kostprijs doorberekend moeten worden.

Het afgelopen jaar hebben we met een positief resultaat afgesloten. Voor mij is het een druk jaar geweest, waarbij ik mij moest inwerken voor veel verschillende zaken van de Unie NKV; ook het komende jaar hoop en wil ik u het vertrouwen geven dat de financiën zorgvuldig worden beheerd.

Ans Huijbregts-Krijnen,
penningmeester

4. Commissies

4.1 Commissie Maatschappelijke Relaties

De Commissie Maatschappelijke Relaties (CMR) bestaat uit vertegenwoordigsters van de bij de Unie aangesloten organisaties die elk één lid kunnen aanwijzen. De voorzitter van de commissie is lid van het Algemeen Bestuur. De commissie is opgericht met het doel:

- * ervoor te pleiten, onder andere in het VKMO / Katholiek Netwerk, dat de katholieke presentie vanuit man-vrouwperspectief wordt gerealiseerd;
- * de invloed van katholieke vrouwen en hun organisaties te vergroten door hun visie, levenservaring en geloofsovertuiging in te brengen en intensiever deel te nemen aan de discussie en besluitvorming in maatschappelijke kwesties.

De commissie die eind 2004 werd ingesteld, kampt nog steeds met onderbezetting. De CMR was aanwezig bij de vergaderingen van het Voorzittersoverleg, bij de Frank Sweens-lezing en bij het Allerheiligenberaad.

Leden van de Commissie Maatschappelijke Relaties zijn:

Zr. Benedicta van Dinteren	-	KNR
A-M. Huysmans-Pyckevet	-	KVD, waarnemend voorzitter, tevens lid Dagelijks Bestuur VKMO / Katholiek Netwerk
vacature	-	diverse organisaties.

Namens de Commissie Maatschappelijke Relaties,
Anne-Marie Huysmans

4.2 Commissie Overleg Bisschoppen

De Commissie Overleg Bisschoppen (COB) heeft als taak het voeren en continueren van geformaliseerd overleg met een vertegenwoordiging van de Nederlandse Bisschoppenconferentie, waarbij onderwerpen aan de orde komen die betrekking hebben op vrouw en kerk. De Commissie pakt signalen op aangaande ontwikkelingen in de kerk en zet deze om in concrete voorstellen en actiepunten voor beleid. Mgr. De Korte, bisschop van Groningen, is vanaf 2007 bisschop-referent voor de contacten met de landelijke organisaties voor Vrouw en Kerk.

Het overleg met Mgr. De Korte vindt twee keer per jaar plaats. Het biedt de Unie de mogelijkheid in gesprek te blijven met de bisschoppen over zaken die de Unie ter harte gaan. Mgr. De Korte zit de vergadering voor. De COB en Mgr. de Korte dragen gezamenlijk agendapunten aan. De onderwerpen die ter tafel komen, worden met het Uniebestuur besproken. Op de agenda staan onderwerpen die verband houden met:

- volledige en volwaardige participatie van vrouwen in de kerkgemeenschap;
- opnemen en zichtbaar maken van de levenservaring, het godsgeloof en de theologische deskundigheid van vrouwen in leer, geloof en handelwijze in de kerk;
- de maatschappelijke positie van vrouwen, met name binnen de kerk, in het bijzonder indien zij als tweederangsburgers worden beschouwd of slachtoffers zijn van onrecht.

Op 13 mei en 4 november had de COB haar twejaarlijkse vergaderingen met Mgr. De Korte. Tijdens deze vergaderingen kwamen onder andere de volgende onderwerpen ter sprake:

- De huidige problematiek van de kerk in verband met het seksueel misbruik. Dit onderwerp kwam in beide vergaderingen aan de orde.
- Seksualisering van de samenleving ook in samenhang met vrouwenhandel en het probleem van loverboys en pooierboys;

- Het aantrekken van vrouwen voor leidinggevende functies in de kerk (een blijvend aandachtspunt op de agenda);
- Evaluatie van de ontmoeting met de Bisschoppenconferentie op 12 oktober;
- De identiteit van op confessie/religie gebaseerde organisaties.

Op 12 oktober waren wij voor de tweede keer (in 2009 was de eerste keer) een half uur aanwezig bij de Bisschoppenconferentie in Zeist. Tijdens deze ontmoeting heeft de COB de volgende onderwerpen ingebracht:

- Het belang van de lokale geloofsgemeenschap. Bij alle fusies in de bisdommen bestaat een groot gevaar dat de identiteit en het saamhorigheidsgevoel van de kleine geloofsgemeenschap in het gedrang komt en dat de nadruk komt te liggen op organisatie en structuur. De bisschoppen zeggen onze zorg te delen en dat de lokale pastoraatgroepen nabijheid en betrokkenheid gaan leveren.
- Het persbericht van de Unie naar aanleiding van de commotie die is ontstaan over het feit dat de Rooms Katholieke kerk de wijding van vrouwen tot priester tot een kerkelijk misdrijf rekent en dit op één lijn zet met het seksueel misbuik. De bisschoppen reageerden hierop dat deze twee zaken wel in één bericht genoemd zijn maar door de pers aan elkaar gekoppeld zijn.
- Naar aanleiding van het agendapunt van 2009 wat betreft het aantrekken van vrouwen in leidinggevende functies (betaald en onbetaald) in de kerk: uit de reacties van de bisschoppen bleken er inmiddels veel vrouwen in kerkelijke functies bijgekomen te zijn.

De COB bestaat uit afgevaardigden van organisaties die tot de Unie behoren. Onze samenstelling is als volgt:

Zr. Esther Geertsma	-	KNR
Maria van Schaijik	-	KVD
Marie-Thérèse Pijls	-	ZijActief Nederland, voorzitter
Alice Frijns	-	Adviserend lid

Secretariële ondersteuning wordt gegeven door mevrouw C.M.M. van Straaten, werkzaam op het secretariaat van de Bisschoppenconferentie.

Namens de Commissie Overleg Bisschoppen,
Marie-Thérèse Pijls

4.3 Internationale Commissie

De Internationale Commissie (IC) bestaat uit vertegenwoordigsters van de bij de Unie aangesloten organisaties die in principe elk iemand als lid kunnen aanwijzen, alsmede degene die de Unie vertegenwoordigt in (het bestuur van) Europese en wereldorganisaties zoals Andante en de WUCWO. De IC adviseert het Uniebestuur inzake het internationale werk en coördineert de internationale activiteiten die daaruit voortvloeien. Zij onderhoudt het contact met Andante en de WUCWO, en bereidt de deelname van de Uniedelegatie aan Europese en internationale bijeenkomsten voor. De uitkomsten daarvan draagt zij uit onder (de leden van) de Unieorganisaties en onder personen en organisaties in het bredere netwerk van de Unie. Dat gebeurt in de vorm van uitvoerige verslagen en door het organiseren van studiedagen.

Studiedag over omgaan met de media

In juli 2009 vond in Engeland de eerste *Summer School* van Andante plaats – een vijfdaagse training in het omgaan met media in de breedste zin van het woord. Gezien het grote succes stelde de IC het Uniebestuur voor ook in Nederland met dit onderwerp verder te gaan en droeg daarvoor enige ideeën aan. Een ad-hoccommissie vanuit het Uniebestuur nam de organisatie op zich. Dit heeft geresulteerd in een landelijke studiedag ‘Katholiek, én mediageniek!’ op 7 april in ’s-Hertogenbosch, met regionale vervolgdagen in Utrecht en Roermond.

Internationale bijeenkomsten

Voor zowel Andante als de WUCWO was 2010 het jaar van hun Algemene Assemblee. De eerste vond plaats van 15 tot 18 april in Straatsburg, de tweede van 6 tot 11 oktober in Jeruzalem. Van beide

bijeenkomsten is door de IC een zeer uitvoerig verslag gemaakt en verspreid onder de lidorganisaties, terwijl korte impressies werden gepubliceerd in de uitgaven van de Nieuwsbrief van juni respectievelijk november 2010. Daarom hier alleen de belangrijkste feiten.

Assemblee van Andante

Net als bij voorgaande gelegenheden omvatte de Assemblee ook dit keer een driedaagse studieconferentie en de algemene ledenvergadering (statutaire Assemblee). Het thema was 'Vrouwen – een kracht voor de democratie!' Op het programma stond onder meer een forum met politiek actieve vrouwen uit zes landen. Hier bleek hoe zeer de 'organisatie' van de democratie, de opvattingen daarover, en het functioneren in de praktijk van het democratische systeem, van land tot land verschillen. Een bezoek aan de Raad van Europa (RvE) werd gevolgd door een uiteenzetting, gegeven door de Britse ambassadrice bij de RvE over de doelstelling en de werkwijze van de Raad waarbij, anders dan bij de Europese Unie, landen van heel Europa zijn aangesloten. Zowel in de kleine, qua nationaliteit divers samengestelde discussiegroepen als in de plenaire zittingen werd verhit gedebatteerd, hetgeen interessante gezichtspunten en uitspraken opleverde.

De 'oogst' van de ALV bestond uit twee nieuwe lidorganisaties, een nieuw bestuur (*Coordinating Committee, CoCoA*), en vele suggesties van de deelnemers ten aanzien van het werk en de toekomst van Andante. Tijdens de eucharistieviering aan het eind van de Assemblee werd het Andantegebed geïnaugureerd. In dit gebed heeft de Zwitserse theologe Jacqueline Keune op prachtige en poëtische wijze alle uitingen van vreugde en verdriet, zorgen om problemen en blijdschap om successen verwerkt die vanuit de lidorganisaties als reacties op een vragenlijst bij het CoCoA waren binnen gekomen. Ina de Graaff heeft voor een heel mooie Nederlandse vertaling gezorgd. Het gebed, een of enkele strofen ervan, is zeer geschikt als overweging bij vergaderingen of andere bijeenkomsten.

Assemblee van de WUCWO

'*To go or not to go*' – deze variant op een citaat uit een van Shakespeares drama's weerspiegelt de aarzeling van IC en Uniebestuur inzake deelname aan deze Assemblee. Na ampele overwegingen werd het toch '*Jerusalem, here we come!*', waarbij '*we*' staat voor Thérèse Vandeweyers, Marleen Peters en Ina de Graaff die samen de Uniedelegatie vormden. Vanwege het 100-jarig bestaan van de WUCWO was gekozen voor Jeruzalem. Het thema van de studiedagen 'Jullie zullen mijn getuigen zijn' (Handelingen van de Apostelen 1, 8) werd in enkele lezingen belicht. Over het algemeen gaven de sprekers hun ideaalbeeld van het leven van vrouwen en moeders, een beeld dat het huidige WUCWO-presidium graag wil uitdragen. Dat riep felle reacties op tijdens de koffiepauzes, ook van vrouwen uit Afrikaanse landen, India en Zuid-Korea. Jammer was dat door het gebrek aan officiële uitwisseling of workshops de kloof bleef bestaan tussen 'theorie' (sprekers) en 'werkvloer'.

Twee keer bood het programma een paneldiscussie. In de eerste vertelde een groepje studenten van de Hebreeuwse universiteit over de kleine stapjes die zij zetten bij de contacten tussen Palestijnen en Joden. In de andere deden katholieke Palestijnse vrouwen verslag van hun hulpprojecten en hun moeilijke leven in dit verdeelde land. Zij proberen jonge Palestijnse gezinnen in het land te houden door banen voor hen te creëren en voor huisvesting te zorgen.

De Italiaanse Maria Giovanni Ruggieri werd tot nieuwe wereldpresidente gekozen. In haar speech sprak ze over de dialoog met mannen, met de jeugd en over de noodzaak om Vaticanum II weer op te pakken. De Engelse Barbara Stitt werd gekozen als vicepresidente voor de regio Europa.

Onze delegatie aan het woord: 'De ontmoeting met vrouwen uit zoveel verschillende landen was verrijkend en onvergetelijk. Wij hebben oude bekenden weergezien en kennism gemaakt met heel veel nieuwe "collega's". Al met al was het goed om aanwezig te zijn in Jeruzalem. Het gaat niet alleen over "wat hebben wij eraan?" maar ook over wat we kunnen bieden.'

Wat nog meer?

Laat niemand uit het bovenstaande afleiden dat deelname aan internationale bijeenkomsten alleen maar interessante uitjes zijn. Degenen die de Unie en haar organisaties daar vertegenwoordigen nemen hun taak altijd zeer serieus. In de maanden vóór vertrek wordt veel tijd en energie gestoken in het bestuderen van statuten, agenda, voorstellen tot aanbevelingen en andere stukken, het regelen van

allerlei praktische zaken, in de bespreking van en inleving in het thema. Eenmaal terug moet er verslag worden uitgebracht – meestal eerst als korte impressie, een artikel ter publicatie in de Nieuwsbrief, vervolgens in de vorm van een met foto's verlicht boekwerkje. Daarin staan samenvattingen van de inleidingen, informatie over de statutaire assemblee, een beschrijving van de zo belangrijke informele contacten naast het officiële programma.

Ondanks de drukte rondom de twee Assemblees boog de IC zich nog over voor de Unie relevante thema's en deed zij aanbevelingen ten aanzien van het beleid op internationaal gebied. Daarnaast hebben IC-leden in 2010 deelgenomen aan, dan wel de Unie vertegenwoordigd op bijeenkomsten van andere (vrouwen)organisaties waaronder KNR, NVR, VKMO, Justitia et Pax, Stichting Thomas More, KIM, Cordaid, BuZa, E-Quality, en de Raad van Kerken Nederland. Ondergetekende nam bovendien deel aan vele conferenties en bijeenkomsten van zowel wereldlijke als kerkelijke organisaties en instellingen in Europa waarvoor zij als voorzitter van Andante werd uitgenodigd. Dikwijls leverden deze bijeenkomsten ook voor de Unie interessante contacten op.

Toekomst

In december heeft de IC op zeer bijzondere wijze afscheid genomen van Zr. Thérèse Vandeweyers die vele jaren vanuit de KNR lid van de IC is geweest. Op deze plaats willen wij Thérèse nog eens heel hartelijk danken voor haar grote betrokkenheid, haar waardevolle inbreng, haar trouw en haar humor. Wij weten dat zij met pijn in het hart vertrekt; ons valt het moeilijk haar te laten gaan...

Wat betreft de toekomst zijn we nogal somber gestemd. Weliswaar zijn we erg blij dat de KNR op zo korte termijn opnieuw iemand naar de IC heeft kunnen afvaardigen in de persoon van Zr. Esther van de Vate (O.Carm.); een feit is dat er ook dan nog slechts twee Unieorganisaties in de IC zijn vertegenwoordigd (KNR en ZijActief Nederland). Uitbreiding op korte termijn is absoluut noodzakelijk. Gebeurt dat niet, dan kan de IC er niet voor instaan dat het internationale werk – waarvan iedereen zegt dat het een van de pijlers van de Unie is – naar behoren wordt uitgevoerd.

Vanaf deze plaats dus een oproep aan vrouwen in alle Unieorganisaties: meld je aan, loop desnoods eerst een tijdje mee. Het is boeiend werk, verrijkend en ver-reikend, een uitdaging om er je aandeel aan te leveren, een voorrecht er aan deel te nemen!

Leden van de Internationale Commissie in 2010:

Marleen Peters-Van der Heyden	-	ZijActief Nederland
Marie-Louise van Wijk-van de Ven	-	voorzitter
Zr. Thérèse Vandeweyers	-	KNR
vacature	-	diverse organisaties.

Als zeer gewaardeerd 'buitenlid':

Ina de Graaff	-	vanwege haar deelname aan de WUCWO-Assemblee
---------------	---	--

De IC wordt – zowel technisch als inhoudelijk waardevol – ondersteund door notulist Wil Kruijff.

Namens de Internationale Commissie,
Marie-Louise van Wijk

Verslagen van bovengenoemde bijeenkomsten zijn te vinden op www.unienkv.nl of op te vragen bij de Uniesecretaris.

4.4 Commissie van Advies Leerstoel Religie & Gender

Naam van de leerstoel: Catharina Halkes / Unie NKV leerstoel Religie en Gender

Op initiatief van de Unie NKV aanvaardde prof. Maaïke de Haardt in 2001 voor vijf jaar de benoeming als bijzonder hoogleraar op de Catharina Halkes / Unie NKV leerstoel Religie en Gender aan de faculteit der Theologie in Nijmegen. In 2006 werd zij opnieuw voor vijf jaar benoemd en wel als persoonlijk hoogleraar Religie en Gender aan de faculteit der Religiewetenschappen met taken zowel binnen de faculteit der Theologie als Religiewetenschappen. De faculteit heeft drie jaar geleden wegens enorme toename van de werkzaamheden de leerstoel met een dag uitgebreid. In 2011 zal de betrokkenheid van de Unie bij de financiering van de leerstoel Religie en Gender aflopen.

Van de vele taken die prof. De Haardt in het kader van haar leeropdracht vervult, vormen de Open Studiedagen een belangrijk onderdeel. Rondom de Catharina Halkes / Unie NKV leerstoel werden in 2010 voor de elfde keer de jaarlijkse Open Studiedagen voor theologen, studenten, afgestudeerden en belangstellenden georganiseerd. Doel ervan is het in brede kring onder de aandacht brengen van actuele ontwikkelingen en thema's op het gebied van vrouwenstudies theologie en religiewetenschappen.

Het onderwerp van 2010 was: Volksreligie en nieuwe religieuze bewegingen: vrouwendomeinen? Een interessant en spannend thema. De laatste jaren is er in media en wetenschap veel aandacht voor volksreligiositeit. Bedoeld zijn vormen van religie waarin magische praktijken en voorstellingen, vooral aan de rand van gevestigde instituties, een grote rol spelen en vaak door religieuze leiders en theologen met een zeker wantrouwen worden bekeken. Van oudsher lijken vooral vrouwen zich aangetrokken te voelen tot deze vormen van volksreligiositeit.

Opmerkelijk is dat binnen zogenaamde 'nieuwe religieuze bewegingen' eenzelfde interesse geldt. Ook deze staan met hun religieuze praktijken en vormen van spiritualiteit in een spanningsvolle relatie tot religieuze instituties. Wat is hier aan de hand? Hoe oud of nieuw, hoe marginaal of centraal zijn al deze ontwikkelingen? Welke politieke functie vervullen ze en voor wie? Wat betekent het dat juist vrouwen zich ertoe aangetrokken voelen? Tijdens de drie Open studiedagen werd vanuit verschillende invalshoeken een aantal verschijnselen van volksreligiositeit en de hernieuwde belangstelling hiervoor nader onder de loep genomen door prof. Maaïke de Haardt samen met verschillende collega's.

De thema's van de drie studiedagen waren:

Studiedag 1 Kettlers als moderne heiligen.

Studiedag 2 Spiritualiteit en populaire media cultuur.

Studiedag 3 Welvaart, gezondheid en goede relaties: een triniteit?

Zoals voorgaande jaren was er weer veel interesse voor deze Open Studiedagen. Ook vanuit de Unie NKV maakten verschillende vrouwen deze studiedagen mee.

Een feestelijk hoogtepunt van 2010 was het symposium 'Het leven vieren', dat op 4 september ter gelegenheid van de 90ste verjaardag van prof.dr. Catharina Halkes plaatsvond. Dit werd georganiseerd door de leerstoelhouster Religie en Gender samen met het Catharina Halkesfonds, het IWFT Vrouwenennetwerk Theologie, de Oecumenische Vrouwensynode, het Oecumenisch Forum Christenvrouwen in Europa en Stek (stichting voor stad en kerk). Belangrijke gasten en collega's uit binnen- en buitenland, waren aanwezig om Catharina Halkes te eren. Het was een zeer geslaagde dag met studieuze en ludieke momenten. Tijdens het symposium werden de verworvenheden van de feministische theologie in de afgelopen decennia voor het voetlicht gebracht. Maar vooral werd de blik gericht op de toekomst van de feministische theologie. Tevens was het een reünie van vrouwen van verschillende generaties en uit diverse geledingen die Catharine Halkes en de feministische theologie een warm toedragen.

De Unie NKV heeft aangegeven na afloop van de termijn van vijf jaar de financiering van de leerstoel niet langer te kunnen continueren en de faculteit gevraagd de financiering van haar over te nemen. De faculteit heeft inmiddels laten weten dat ook zij hiertoe niet in staat is. De dag van de Unie gaat daarmee dus verloren. Wel zal de faculteit de persoonlijke leeropdracht voor een dag in de week in stand houden, zodat prof. M. de Haardt een deel van haar werk kan voortzetten. De faculteit beschouwt dit als waardering van het belang van de leerstoel en de wijze waarop Maaïke de Haardt er invulling aan geeft. Het betekent echter ook dat vanaf die datum de beschikbare tijd met de helft wordt ingekrompen.

Samenstelling Adviescommissie Bijzondere Leeropdracht: prof.dr. W. Jansen (voorzitter), dr. M. Dresen, dr. J. Feldbrugge, drs. M. Festen, drs. R. Spierings, prof.dr. C. Hermans, leerstoel empirische religiewetenschappen

Julie Feldbrugge, Marijke Festen, Riet Spierings,
leden van de Commissie van Advies vanuit de Unie NKV

4.5 Commissie Financiën Leerstoel-2

De Unie NKV begon in 1998, bij gelegenheid van haar veertigjarig jubileum, met een onderzoek naar de mogelijkheid tot het instellen van een bijzondere leerstoel op het terrein van Vrouwenstudies Theologie. Na een periode van voorbereiding en nadat de financiering bijeengebracht was, werd in 2001 de bijzondere leerstoel 'Vrouwen, geloof en cultuur' aan de Faculteit der Theologie van de Radboud Universiteit Nijmegen opgericht. Dit was mogelijk door de toegezegde bijdragen van de gezamenlijke religieuzen in Nederland, enkele andere grote sponsors en ook door individuele giften. Het betrof een leeropdracht voor één dag per week, die verbonden werd aan de reeds bestaande Catharina Halkes-leerstoel. Deze gekoppelde leerstoel kreeg de naam 'Religie en Gender' en prof.dr. Maaïke de Haardt werd voor vijf jaar benoemd als leerstoelhouder.

In 2006 besloot de Unie NKV, na een geslaagde fondswerving door de leden van de Commissie Financiën Leerstoel, zich opnieuw te verbinden voor een termijn van vijf jaar. De Unie werd hiertoe in staat gesteld door opnieuw ruime financiële steun van vele grote en kleine donoren. De tweede periode van de bijzondere leerstoel Religie en Gender is als persoonlijke leeropdracht opnieuw gevestigd bij de Faculteit der Religiewetenschappen en voor een termijn van vijf jaar verleend aan prof.dr. Maaïke de Haardt. In 2011 houdt de Unie NKV na tien jaar op met de financiering van haar gedeelte van de leeropdracht. De universiteit heeft als gevolg hiervan moeten besluiten dit gedeelte te beëindigen.

De Commissie Financiën Leerstoel-2 (CFL-2) draagt zorg voor de verwerving en het beheer van de benodigde gelden, totaal een bedrag van ongeveer € 105.000,--. In het verslagjaar verliep het bijeenbrengen van de donaties naar wens conform eerder ontvangen toezeggingen. De jaarlijkse Nieuwsbrief is in januari 2011 verspreid. Hierin worden de subsidiënten en belangstellenden op de hoogte gehouden van de werkzaamheden van prof.dr. De Haardt en van de stand van zaken.

Sinds 2008 bestaat de commissie uit: Magda Frijns, Ina de Graaff, Ton van Munster-van Daalen en Marioes Thuijs. De financiële administratie wordt gevoerd door Yvonne van Geffen.

Ina de Graaff,
lid van de Commissie Financiën Leerstoel-2.

4.6 De kascontrolecommissie

De kascontrolecommissie bestaat uit twee leden. De commissie adviseert het bestuur over de vaststelling van de jaarstukken. De kascontrolecommissie 2010 werd gevormd door mevrouw Nellie van Paassen en mevrouw Tonny Jansen Sontrop. Leden van de kascontrolecommissie voor 2011 zijn mevrouw Tonny Jansen Sontrop en mevrouw Nelly Ketels.

5. Vertegenwoordiging

5.1 Andante – Europese Alliantie van katholieke vrouwenorganisaties

De formele oprichtingsvergadering van Andante vond in 2006 plaats in Boedapest. De Unie behoort tot de initiatiefnemers. Doel van Andante: de onderlinge contacten en de samenwerking tussen katholieke vrouwenorganisaties in Europa bevorderen, hun stem laten horen in maatschappelijke, politieke en kerkelijke gremia op Europees niveau en invloed proberen uit te oefenen in de besluitvormingsprocessen die daar plaatsvinden, opdat ook de visie van vrouwen daarin weerspiegeld wordt.

Het Andantebestuur (*Coordinating Committee, CoCoA*) bestaat (momenteel) uit negen vrouwen uit negen landen. Andante is als *gemeinnützige* organisatie (zonder winstoogmerk) ingeschreven in het Verenigingsregister van Düsseldorf, Duitsland. Tijdens de Assemblee in april werden twee organisaties die zich in de loop van 2009 al hadden aangesloten, formeel als lid geaccepteerd, terwijl in de tweede helft van 2010 zich nóg een organisatie heeft aangemeld. Daarmee is het aantal lidorganisaties op 22 gekomen, verspreid over 14 landen, met een totale achterban van ongeveer 1,2 miljoen vrouwen.

Assemblee

Van 15-18 april vond in Straatsburg de Algemene Assemblee plaats (zie ook punt 4.3). Net als voorgaande keren bestond deze uit twee gedeeltes: een driedaagse studieconferentie en de statutaire

assemblee (Algemene Ledenvergadering). Het geheel stond in het teken van ‘Democratie in Europa’. Door de sprekers tijdens het ‘politiek forum’ werd een dringend beroep gedaan op de deelnemers, op vrouwen in het algemeen, om meer en in grotere getale politiek actief te worden, zowel in de eigen woonplaats als in regionale en landelijke organen.

Deelnemers maakten volop gebruik van de mogelijkheid suggesties te doen wat betreft de prioriteiten en activiteiten van Andante in de nabije toekomst. Het CoCoA onderging een grote vernieuwing: slechts drie leden bleven zitten, terwijl zes nieuwe aantraden. Ondergetekende werd herkozen als voorzitter. De statutaire vergadering werd overigens niet steeds door de voorzitter voorgezeten, maar op bepaalde onderdelen afwisselend door andere CoCoA-leden. Dat gebeurde als uitvloeisel van de coaching door Eva Renate Schmidt tijdens een van de CoCoA-zittingen in 2009. Dat was even wennen voor afgevaardigden van organisaties waar een voorzitter een vrijwel alles overheersende rol speelt; anderen vonden de afwisseling juist prettig.

CoCoA

Het CoCoA kwam drie keer bijeen, steeds van vrijdag- tot zondagavond, met in 2010 als extraatje een vergadering op de dag direct voor en na de Assemblee. Na iedere CoCoA-meeting werden de lidorganisaties geïnformeerd over besluiten en voortgang van bepaalde activiteiten. Er wordt hard gewerkt aan de opbouw van een veelomvattende databank; daarin worden ook zogenaamde ‘consultants’ opgenomen: vrouwen (en enkele mannen) die het CoCoA van advies kunnen dienen inzake specifieke onderwerpen of kwesties.

In september werd aan alle organisaties een vragenlijst gestuurd met verzoek om informatie over bestuurssamenstelling, contactpersonen, prioriteiten, activiteiten enz. van de organisaties. Op deze manier kan de databank steeds actueel gehouden worden. Op de oproep om hulp van vertalers kwamen enkele positieve reacties. Het CoCoA heeft het nobele streven om alle documenten, brieven, artikelen in de *Newsletter* en op de website in het Frans, Duits en Engels rond te sturen dan wel te publiceren. Meer mensen die bereid zijn tussen deze drie talen te vertalen, worden daarom met gejuich begroet.

De website is verder uitgebouwd. Toch wordt hij door de lidorganisaties nog niet genoeg benut als platform voor het uitwisselen en uitdragen van ideeën en het bekend maken van hun vele activiteiten. De elektronische *Newsletter* is in 2010 drie keer op ruime schaal verspreid. De reacties zijn zeer positief; steeds meer mensen melden zich aan als abonnee, zowel vanuit de lidorganisaties als van daarbuiten. Aan de herkomst van de abonnees is goed te zien in welke organisaties de besturen hun leden actief betrekken bij en informeren over Andante.

Via brieven en de *Newsletter* heeft het CoCoA net als in voorgaande jaren de (leden van de) organisaties geregeld opgeroepen actie te ondernemen of die van anderen te ondersteunen. Dit gebeurde onder meer in het kader van de oproep van de Wereldraad van Kerken om in de vasten zuiniger om te gaan met water en andere natuurlijke / energiebronnen, de Europese dag tegen mensenhandel, de ‘*equal pay day*’, de werelddag ‘bestrijding van geweld tegen vrouwen’, de benoeming van vrouwen op hoge posten bij de Europese Unie en het Europese Jaar ter bestrijding van armoede. Ook is veel aandacht besteed aan het steeds verder uitbreiden van het netwerk. Dat vertaalt zich onder andere in het deelnemen aan dan wel het spreken op (Europese) congressen.

Raad van Europa

Ook in 2010 is veel tijd en energie geïnvesteerd in het opbouwen van relaties en bekendheid bij de Raad van Europa. Vier keer per jaar, parallel aan de zittingen van de Parlementaire Assemblee (PA), komt ook de *Conference of INOGs* bijeen. Deze bestaat uit de bij de Raad van Europa geaccrediteerde organisaties. Steeds hebben twee Andante-afgevaardigden actief deelgenomen aan het werk van de verschillende commissies.

In maart 2010 heeft Andante een herziene aanvraag tot accreditatie ingediend. Groot was de teleurstelling, én verbazing, toen daar een negatief antwoord op kwam. Aangezien de argumentatie in onze ogen niet klopte, hebben we in een gesprek met het hoofd van de desbetreffende afdeling om uitleg gevraagd. Die kwam niet echt, wel werd ons gewezen op een laatste mogelijkheid om het besluit te doen veranderen: ten minste tien leden van de PA uit ten minste vijf verschillende landen zouden binnen drie maanden na dagtekening van het besluit een beargumenteerd bezwaarschrift aan de

secretaris generaal (SG) van de CoE moeten sturen. Men gaf ons echter weinig hoop: dat was nog nooit iemand gelukt.

Als CoCoA hebben we alle lidorganisaties opgeroepen de CoE-delegatie van hun land om steun te vragen, terwijl verscheidene CoCoA-leden persoonlijk het hoofd van de CoE-delegatie van hun land hebben benaderd. Deze actie had een onverwacht groot succes: een kleine 40 PA-leden uit liefst 14 landen hebben een door de Zwitserse delegatie opgesteld bezwaarschrift ondertekend; volgens het bovengenoemde afdelingshoofd een primeur! De SG is nu verplicht zijn besluit te heroverwegen (hetgeen niet automatisch 'wijzigen' inhoudt); een ad-hoccommissie van het PA buigt zich over de zaak en zal (naar wij hopen binnenkort) met een advies komen. Inmiddels weten we wie er in die commissie zitten; opnieuw ligt dus een lobbytraject voor ons open...

Toekomst

Het CoCoA blijft zich inspannen om meer organisaties bij Andante te betrekken. Kijken we naar de verspreiding over Europa dan valt op dat vrouwenorganisaties uit Zuid-Europa ontbreken. Mochten er mensen zijn die in landen als Spanje, Italië, Portugal en Griekenland contacten hebben met vrouwengroepen, dan houden we ons aanbevolen voor namen en e-mailadressen van vrouwen die we zouden kunnen benaderen.

In 2011 organiseert Andante weer een zogenaamde *Summer School*, dit keer over vrouwelijke spiritualiteit. De voorbereidingen zijn in volle gang; er zijn al heel wat aanmeldingen binnengekomen. Voor informatie en aanmelding: zie de website van Andante (p. 21).

Marie-Louise van Wijk-van de Ven,
afgevaardigde van de Unie NKV in het Andantebestuur, tevens voorzitter Andante

5.2 Commissie Justitia et Pax Nederland

Justitia et Pax (J&P) is de katholieke organisatie voor gerechtigheid en vrede. In 1967 werd de Pauselijke Commissie Justitia et Pax ingesteld; de Commissie Justitia et Pax Nederland werd in 1968 opgericht. Anne Offermans is in 2007 benoemd op de kwaliteitszetel van de Unie NKV.

De Commissie telde dit jaar elf leden, voornamelijk afkomstig uit katholieke maatschappelijke organisaties. In 2010 werden drie nieuwe leden benoemd. Dit zijn Monique Frank, voormalig ambassadeur van Nederland bij de Heilige Stoel in Rome, als commissielid op persoonlijke titel, Miranda Iping op de kwaliteitszetel van de KRO en Tom Claessens op de kwaliteitszetel van Mensen met een Missie.

In de uitvoering van haar meerjarenplan 2007 - 2010 heeft Justitia et Pax Nederland zich gericht op de rechten van vrouwen en minderheden. Dit deed zij door steun aan mensenrechtenverdedigers, capaciteitsopbouw van partnerorganisaties en beleidsbeïnvloeding. 2010 was het laatste jaar van haar meerjarenplan. In dit jaar heeft zij zich samen met partners op verschillende manieren ingezet voor het claimen van hun rechten bij beleidsmakers in eigen land, in Nederland, de Europese Unie en de Verenigde Naties.

Zo organiseerde Justitia et Pax Nederland in mei van 2010 een lobbytour voor een delegatie vrouwelijke mensenrechtenverdedigers uit Pakistan. Zij spraken met beleidsmakers in Nederland en Brussel over blasfemiewetgeving en de rechten van vrouwen in Pakistan. Als gevolg van dit bezoek nam het Europese Parlement in mei 2010 een resolutie aan over onder andere deze blasfemiewetgeving en de mensenrechtensituatie in Pakistan.

In het verslagjaar 2010 presenteerde Justitia et Pax ook drie nieuwe onderzoeken. Onderwerp van deze onderzoeken zijn: deelname van Dalit-vrouwen aan lokale politiek, en Dalit-vrouwen en ondernemerschap. Deze onderzoeken richten zich op goede praktijkvoorbeelden, hoe Dalit-vrouwen voor de rechten van henzelf en anderen kunnen opkomen.

Ook heeft Justitia et Pax Nederland in 2010 meerdere trainingen gegeven aan medewerkers van Justitia et Pax-commissies en andere lokale organisaties in de Democratische Republiek Congo met betrekking tot seksueel geweld tegen vrouwen en meisjes. In deze bijeenkomsten zijn ook afspraken gemaakt over vervolgentrainingen.

In Nederland heeft Justitia et Pax een publieksbijeenkomst georganiseerd met bijzondere aandacht voor de positie van vrouwen in vreemdelingendetentie en de participatie van migrantenvrouwen. Er werd een publicatie gepresenteerd met aanbevelingen van het VN-vrouwenrechtencomité aan de Nederlandse regering over hoe de rechtspositie van vrouwen in Nederland kan worden verbeterd. Ook in 2010 is Justitia et Pax Nederland zeer actief geweest om de rechten van vrouwen op de agenda van beleidsmakers te krijgen, te houden en de positie van vrouwen en minderheden te verbeteren.

Justitia et Pax Nederland heeft haar nieuwe meerjarenplan afgerond en zal ook in de komende jaren actief blijven en haar werk proberen voort te zetten, maar kampt met het feit dat de wereld van mensenrechten- en ontwikkelingsorganisaties flink onder druk staat. Subsidiestromen verminderen, budgetten worden afgebouwd, en mensenrechten worden weggezet als een 'linkse hobby'. Om ons heen verdwijnen organisaties en hebben de overgebleven organisaties het moeilijk.

Verder wordt de katholieke kerk door velen niet langer geïdentificeerd met thema's als solidariteit en rechtvaardige verhoudingen maar met schandalen. Dit alles betekent ook zware tijden voor Justitia et Pax Nederland. Maar wij blijven verdedigen dat mensenrechten en de menselijke waardigheid van iedereen van groot belang zijn, vooral in een tijd waarin solidariteit met zwakkeren op de achtergrond dreigt te raken.

Anne Offermans

5.3 Nederlandse Vrouwenraad

In 2009 is de Unie NKV lid geworden van de Nederlandse Vrouwenraad (NVR). In het verslagjaar was Ans Huijbregts afgevaardigde en aanspreekpunt van de Unie NKV in de NVR, mede omdat de vergaderingen vaak in de omgeving van Utrecht worden gehouden. Ze nam deel aan het voorzittersoverleg op 18 maart in Utrecht, de voorjaarsvergadering in Utrecht, de najaarsvergadering in Amersfoort, en het lunchsymposium over de betrokkenheid van vrouwen bij democratisering en vredesopbouw. Dit symposium getiteld '7 minuten voor 1325' werd gehouden op 10 juni in Soesterberg.

AB-leden Liesbeth van Berlo en Leny Boere waren namens de Unie NKV aanwezig op de manifestatie 'Doorbreek huiselijk geweld – praat erover' in 's-Hertogenbosch op 25 november. Marie-Louise van Wijk nam deel aan de zogenaamde internationale netwerkdag in Den Haag. Vertegenwoordigsters van NVR-organisaties in Europese en internationale netwerken kunnen elkaar zo op de hoogte stellen van hun werk en ideeën inbrengen bij de internationale vertegenwoordigsters van de NVR.

De Unie NKV waardeert de aansluiting bij de NVR: dit biedt mogelijkheden om elkaar te ondersteunen in het werk van en voor vrouwen.

Ans Huijbregts-Krijnen

5.4 Verband Katholieke Maatschappelijke Organisaties

Het Verband Katholieke Maatschappelijke Organisaties (VKMO), opgericht in 1988, is een samenwerkingsverband van een dertigtal katholiek geïnspireerde en maatschappelijk gerichte organisaties en instellingen, waaronder KRO (omroep), Cordaid (organisatie ontwikkelingshulp), KTU en RU (universiteiten), NKS (scholen), Thijmgenootschap, CNV (vakbond), KSF (sport), Unie KBO (ouderen), KNBTB (agrarische sector), Reliëf (zorginstellingen), Unie NKV en KVD (vrouwenorganisaties). Doel is om samenwerking van de organisaties te bevorderen, elkaars maatschappelijke verantwoordelijkheid te ondersteunen en te versterken en op eigen wijze gestalte te geven aan de katholieke levensbeschouwing in de Nederlandse samenleving en in het werk van de lidorganisaties.

In 2004 richtte het VKMO het Katholiek Netwerk op als actief knooppunt van de organisaties en de individuen die zich aangesproken voelen door het Katholiek Sociaal Denken. Dit denken vindt haar wortels in het Evangelie, in de katholieke traditie en in de concrete ervaringen van mensen. Het Katholiek Netwerk is opgezet vanuit de overweging dat het een wezenlijke taak van de katholieke geloofsgemeenschap is om de geest van Jezus Christus en diens Evangelie vruchtbaar te maken bij de

opbouw van de samenleving. Daarbij heeft het Katholiek Netwerk bijzondere aandacht voor gemeenschapsvorming, maatschappelijk engagement en spiritualiteit.

Taken die het Katholiek Netwerk zich stelt, zijn het katholiek sociaal denken opnieuw in de praktijk brengen, een nieuwe presentatie brengen van het katholieke gedachtegoed (bijvoorbeeld door lezingen en publicaties), het zorg dragen voor internationale contacten en het in stand houden van de website waarop de kalender staat met alle activiteiten van de aangesloten organisaties.

In 2010 vond het Voorzittersoverleg tweemaal plaats: 18 maart en 23 september. Nieuwe statuten zijn aangenomen en een fusie tot stand gebracht van de Stichting VKMO en Stichting Katholiek Netwerk: met als gevolg een nieuwe naam: VKMO-Katholiek Netwerk.

Tijdens de vergadering van 18 maart sprak Mgr. Van Looy, bisschop van Gent, over de identiteit van katholieke organisaties. In het Voorzittersoverleg van september vond een discussie plaats naar aanleiding van een inleiding van Mgr. De Korte over de crisis in de kerk, en de vragen die ook aan hem gesteld werden over de mogelijkheden van het katholiek sociaal denken en over de plaats en de kansen in deze tijd van katholieke maatschappelijke organisaties. Er werd oprechte kritiek geuit op de handelwijze van de kerkelijke autoriteiten. Het is duidelijk dat Mgr. De Korte vanuit zijn positie niet vrijelijk commentaar kon leveren op deze kritiek, maar aan het eind van de discussie vroeg hij het VKMO een dialoog hierover in gang te zetten.

Projecten

- ‘Waarden van het Land’ wordt voortgezet.
- Een *Inleiding Katholiek Sociaal Denken* door stafmedewerker Thijs Caspers is in voorbereiding.
- ‘Bronnen van ons werk’ is in 2010 niet doorgedaan wegens gebrek aan inschrijvingen, maar wordt voortgezet in 2011.
- Soeterbeeck-dagen.
- Allerheiligenberaad (4 november 2010). Het Allerheiligenberaad komt sedert 1987 jaarlijks bijeen in de Priorij Catharinadal in Oosterhout. Tijdens deze bijeenkomsten op initiatief van het VKMO komen vraagstukken aan de orde die voor katholieke maatschappelijke organisaties actueel zijn. Het thema van Allerheiligenberaad 2010 was: Crisis en de mogelijkheid tot verandering. Sprekers waren oud-minister-president Ruud F.M. Lubbers en Gerard Pieter Freeman, die vanuit de franciscaanse spiritualiteit sprak over ‘Bekering als kans’.

Publicaties

- *Boerenwijsheid: inspiratiebron voor een duurzame samenleving*, door Ton Duffhues en Hein Pieper.
- *Wie wil er nog boeren? Tijd voor een goed gesprek met jonge boeren en boerinnen*, door Ton Duffhues (red.)
- *Plezier in je werk* door Anselm Grün en Hein Pieper, uitgave van het CNV in het kader van 100 jaar CNV en onderdeel van het project ‘Plezier in werk’ waarbij het Katholiek Netwerk de afgelopen jaren betrokken was.

Anne-Marie Huysmans-Pyckevet

6. Aangesloten organisaties

In 2010 waren tien organisaties lid van de Unie NKV. De drie landelijke ‘oude’ organisaties zijn het Katholiek Vrouwendispuut (KVD), de Konferentie Nederlandse Religieuzen (KNR) en ZijActief Nederland. In 2008 zijn toetreden: Graalbeweging Nederland, KVG Amersfoort, KVG Houten, KVG Vianen, KVG Limburg, ZijActief Limburg en Febe Vrouw Kerk Samenleving. De laatste kon wegens reorganisatie van het bisdom Utrecht in 2009 geen lid meer zijn van de Unie NKV. Ook in 2010 mochten we een nieuwe organisatie verwelkomen, namelijk het Katholiek Vrouwengilde Bussum-Naarden.

6.1 Het Katholiek Vrouwen Dispuut

Het Katholiek Vrouwen Dispuut (KVD) is opgericht in 1946 en stelt zich ten doel om vrouwen een netwerk te bieden en voor hen een bron van inspiratie en stimulans te zijn bij het functioneren in de maatschappij. Het stelt zich ten doel om bij te dragen aan voorlichting en publieke opinievorming op het terrein van samenleving, politiek, kerk en religie, en om vrouwen te stimuleren tot het vervullen van functies op deze terreinen.

Om dit doel te bereiken organiseert het KVD kringbijeenkomsten en landelijke studiebijeenkomsten. Ook wil het KVD andere organisaties die actief zijn op het terrein van samenleving, politiek, kerk en religie, stimuleren, adviseren en zo mogelijk met hen samenwerken. Andere activiteiten zijn onder andere het verzorgen van en het meewerken aan publicaties.

6.2 De Konferentie Nederlandse Religieuzen

De Konferentie Nederlandse Religieuzen (KNR) verbindt heel het veelkleurige spectrum van instituten, waarin het religieuze leven in katholiek Nederland gestalte heeft gekregen. Binnen al deze instituten leggen religieuzen zich erop toe Gods liefdevolle en barmhartige aanwezigheid te beleven en gestalte te geven in een authentieke balans van actie en contemplatie, in een leven van gebed, gemeenschap en engagement.

De KNR heeft als koepelorganisatie van de religieuze instituten tot taak de onderlinge samenwerking te coördineren. Zij richt zich daarin zowel op de behartiging van gezamenlijke belangen als op de ondersteuning van de specifieke behoeften van ieder religieus instituut afzonderlijk. Zij stimuleert de presentie en de presentatie van de religieuzen binnen kerk en samenleving. Zij treedt namens hen samen op als officiële gesprekspartner.

6.3 Graalbeweging Nederland

De Graalbeweging is een internationale eigentijdse vrouwenbeweging geworteld in een lange christelijke traditie. Wij zijn uitgegroeid tot een gemeenschap waarbinnen een levendige uitwisseling plaatsvindt tussen dat wat vrouwen beweegt en wat hen in beweging brengt. Dit houdt onder meer in het verkennen en verdiepen van onze religieuze wortels en ervaring opdoen met het zenboeddhisme.

Wat ons bindt is de overtuiging dat wij onze spiritualiteit actief vorm willen geven. Wij laten ons inspireren door de creativiteit die overal te vinden is, ook in onszelf, en die zich onder andere uitdrukt in beelden, muziek, gesprekken, verhalen, symbolen en rituelen. Een centraal thema sinds de opening van het Graalhuis in een oud grachtenpand in Utrecht is 'geestkracht en daadkracht van vrouwen'. Dit klinkt in onze programma's door.

6.4 ZijActief Katholiek Vrouwennetwerk - Nederland

ZijActief Katholiek Vrouwennetwerk op het (verstedelijkte) platteland is een ledenvrijwilligersorganisatie van vrouwen. Vanuit een christelijke levensvisie wil het netwerk een ontmoetingspunt bieden en opkomen voor de belangen en ontwikkelingsmogelijkheden van vrouwen die wonen en werken op het (verstedelijkte) platteland.

ZijActief Katholiek Vrouwennetwerk stelt de openheid en het tot hun recht laten komen van vrouwen centraal, waarbij niemand mag worden uitgesloten. Er is op landelijk niveau samenwerking met drie andere landelijke vrouwenorganisaties: Passage – christelijk-maatschappelijke vrouwenbeweging, de NBvP Vrouwen van Nu en de NVVH (Nederlandse Vereniging Van Huisvrouwen). Zowel nationaal als internationaal wordt ZijActief Nederland vertegenwoordigd door enthousiaste vrouwen.

De vernieuwde organisatiestructuur zoals die in december 2008 door de vier provincies gevormd is, zal een nauwere betrokkenheid met de afdelingen geven. Anderzijds kunnen de afdelingen de provinciale besturen van onderaf voeden en er zo gezamenlijk een succes van maken. Er is gekozen voor kortere lijnen via de vier provincies, maar het principe dat al meer dan vijftig jaar geldt: ontmoeting, ontspanning, ontplooiing en ontwikkeling, blijft het hoofddoel van ZijActief Nederland. Onze website biedt u meer informatie (zie p. 21).

6.5 ZijActief Katholiek Vrouwennetwerk - Limburg

ZijActief Limburg bestond in 2010 tachtig jaar! Het grootste vrouwennetwerk van Limburg stimuleert al jarenlang veel vrouwen tot actief burgerschap. Katholieke waarden, gezondheid, welzijn en samenhang naast de leefbaarheid in dorpen en wijken staan hoog in het vaandel. Waar mogelijk wordt

samenwerking gezocht. Om ook nationaal en internationaal bruggen te kunnen slaan, is ZijActief Limburg aangesloten bij de Unie NKV.

De ruim vijfhonderd vrijwillige bestuurders van de organisatie krijgen ondersteuning van professionele medewerkers. Op provinciaal en regionaal niveau worden cursussen gegeven voor voorzitters, secretarissen, penningmeesters en overige (aspirant)bestuursleden en werkgroepleden. De honderd afdelingen bieden de in totaal 9.000 leden gevarieerde programma's met informatie, lezingen, discussies over actuele onderwerpen, zoals in 2010 over onder meer zelfredzaamheid en hartklachten bij vrouwen. Voor bezinning blijkt blijvend veel belangstelling. Daarnaast is ontmoeting en ontspanning niet alleen een goed, maar ook een hartversterkend bindmiddel.

6.6 Katholiek Vrouwengilde Limburg

Het Katholiek Vrouwengilde Limburg (KVG Limburg) is een organisatie in beweging voor vrouwen van alle generaties en gezindten die op zoek zijn naar zingeving en ontwikkeling. Onder de koepel van KVG Limburg vindt men ruim 3.000 leden in 17 lokale afdelingen, verdeeld over geheel Limburg. In KVG Limburg is aandacht voor de rol van vrouwen in een snel veranderende samenleving en er is altijd plaats voor ontmoeting en gezelligheid. De vereniging faciliteert, motiveert en stimuleert de lokale bestuurders en leden.

Via diverse projecten wordt de maatschappelijke betrokkenheid van deze leden steeds onderhouden. In 2010 gold dat met name op het terrein van gezonder leven en bewustwording van politieke processen op het terrein van de ruimtelijke ordening. Daarnaast bleef het thema 'investeren in vrouwen' een aandachtspunt voor alle afdelingen. De lokale afdelingen nemen ook hun maatschappelijke verantwoordelijkheid door het adopteren van vrouwenprojecten in de derde wereld en weten deze steeds financiële ondersteuning te geven; de koepel is vertegenwoordigd in het Melaniaproject.

De kwaliteit van het besturen wordt voortdurend gewaarborgd tijdens bijeenkomsten met bestuurlijke zaken als onderwerp en diverse scholingen. In 2010 is KVG Limburg gestart met een Missie-en-Visietraject om succesvol voortbestaan in de toekomst te garanderen. KVG Limburg werkt samen met andere Limburgse katholieke vrouwenorganisaties en speelt zoveel mogelijk in op de speerpunten van de Provincie Limburg door middel van de bovengenoemde projecten.

6.7 Katholiek Vrouwengilde Amersfoort

Het Katholiek Vrouwengilde Amersfoort (KVG Amersfoort) telt ongeveer vijftig dames die maandelijks bij elkaar komen voor een thema-avond. Het jaarthema van 2010 was: 'In verbondenheid met elkaar'. Het was een speciaal jaar want KVG Amersfoort bestond 50 jaar. Dat hebben we in september met elkaar gevierd. In oktober kwam Manon van der Kaa spreken over Mensen met een Missie. Ieder jaar sluiten we het jaar af met een kerstviering, dit keer is het Klein Kerstatorium van Huub Oosterhuis gezongen.

We ondersteunen al jaren via vrijwillige bijdrage van de leden broeder Joris van de Zandt die op de Salomonseilanden een project voor gehandicapten realiseert. Wij bieden ruimte voor incidentele initiatieven en zullen binnen ons vermogen deze helpen organiseren en realiseren.

Inmiddels hebben zich weer een paar nieuwe leden aangemeld. We hopen nog vele mooie avonden samen te beleven en niet te vergeten de leuke uitstapjes die op stapel aan.

6.8 Katholiek Vrouwengilde Bussum-Naarden

Het Katholieke Vrouwengilde Bussum-Naarden (KVG Bussum-Naarden) bestaat al meer dan 90 jaar. Na opheffing van de landelijke en provinciale organisatie van het KVG gingen wij als zelfstandige vereniging met 300 leden verder. Om ook van buitenaf voldoende stimuli te krijgen, hebben wij ons in 2010 aangesloten bij de Unie NKV. Dit lag geheel in de lijn van onze doelstelling: 'ontmoeting', zowel met de leden onderling als met vrouwen buiten de eigen kring. Het lidmaatschap van de Unie biedt mogelijkheden om ook vrouwen van andere organisaties te ontmoeten, ideeën op te doen en uit te wisselen.

Deze stap paste naadloos bij ons jaarthema 'Verleg je grenzen'. Enkele activiteiten van de Unie sloten meteen goed aan bij dit thema: de studiedag 'katholiek en mediageniek', om maar een voorbeeld te noemen. Via de Unie organiseerden wij een lezing over vrouwenhandel en loverboys voor onze leden. Letterlijk en figuurlijk ging een wereld voor ons open... Want al wonen wij dan in het prachtige Gooi,

wij streven er naar om de wereld van onze KVG-vrouwen verder te laten reiken dan die van de andere Gooise Vrouwen... En de Unie zal, dat hopen wij, daarbij een inspirerende rol spelen.

6.9 Katholiek Vrouwengilde Houten

Het Katholiek Vrouwengilde in Houten (KVG Houten) is een actieve vrouwenvereniging met bijna honderd leden. Het KVG is er trots op zoveel vrouwen als lid te mogen hebben, het is dan ook een echt trefpunt voor vrouwen. Een club voor mensen van alle leeftijden zeggen we zelf, al betekent dit in KVG-begrippen vanaf dertig tot tachtig.

Eenmaal per maand wordt een bijeenkomst georganiseerd. Op deze avonden wordt een zeer gevarieerd programma geboden. Er zijn avonden met lezingen, toneel, creativiteit en informatie over diverse onderwerpen. Ook fietstochtjes en culturele uitstapjes worden georganiseerd. Uitgangspunt is dat iedereen iets van haar gading moet kunnen vinden in het programma van het KVG.

In september 2011 viert het KVG Houten haar veertigjarig jubileum.

6.10 Katholiek Vrouwengilde Vianen

Er zijn ongeveer honderd vrouwen lid van het Katholiek Vrouwengilde Vianen (KVG Vianen). De maandelijkse thema-avond wordt bezocht door zo'n zestig tot zeventig vrouwen. Het programma bestaat uit een mix van leuke en serieuze activiteiten. Een goed voorbeeld daarvan in het afgelopen jaar was de lezing van een vrouw die als vrijwilligster in Zuid-Afrika had gewerkt, gevolgd door een djembéles. Veel indruk maakte de lezing van Elma van den Nouland over mensenhandel (SRTV) in november.

Ook het komende jaar wil KVG Vianen goede programma's bieden voor vrouwen met interesse in de wereld, dichtbij en ver weg.

7. Namen, afkortingen en websites

Naam of afkorting	Omschrijving	website
ANBI	Algemeen Nut Beogende Instelling	www.belastingdienst.nl
Andante	Europese Alliantie van katholieke vrouwenorganisaties	www.andante-europa.net
CFL-2	Commissie Financiën Leerstoel-2	
CMR	Commissie Maatschappelijke Relaties	
COB	Commissie Overleg Bisschoppen	
CvA	Commissie van Advies Leerstoel Religie & Gender	
IC	Internationale Commissie	
Graalbeweging Nederland		www.degraalbeweging.nl
J&P	Justitia et Pax Nederland	www.justitiaetpax.nl
KDC	Katholiek Documentatiecentrum	www.ru.nl/kdc
KN	Katholiek Netwerk	www.katholieknetwerk.nl
KNR	Konferentie Nederlandse Religieuzen	www.knr.nl
KVD	Katholiek Vrouwen Dispuut	www.katholievrouwendispuut.nl
KVG	Katholiek Vrouwengilde	
KVG Limburg	Katholiek Vrouwengilde Limburg	www.kvg-limburg.nl
KVO	Katholieke Vrouwenorganisatie	www.kvo.nu
NVR	Nederlandse Vrouwenraad	www.nederlandsevrouwenraad.nl
PIN	Projecten in Nederland	
RvE	Raad van Europa	
RvK	Raad van Kerken Nederland	www.raadvankerken.nl
SRTV	Stichting Religieuzen Tegen Vrouwenhandel	www.srtv.info
Unie NKV	Unie Nederlandse Katholieke Vrouwenbeweging	www.unienkv.nl
VKMO	Verband Katholieke Maatschappelijke Organisaties	www.katholieknetwerk.nl
WUCWO	World Union of Catholic Women's Organisations	www.wucwo.org
ZijActief Limburg	Katholiek Vrouwennetwerk Limburg	www.zijactief limburg.nl
ZijActief Nederland	Katholiek Vrouwennetwerk op het (verstedelijkte) platteland	www.zijactief.nl